

Antun Oklopčić, dipl.ing., direktor

Prilog za prvo okupljanje Sekcije za plin pri Hrvatskoj komori inženjera strojarstva

Obzirom na ranije dogovorene obveze nisam u mogućnosti doći na ovaj skup, koji naravno podržavam, pa se ovim putem želim uključiti u rad:

Najprije ispravak i pojašnjenje priložene tablice „POPIS TVRTKI ...“, koja je poslana uz poziv, a gdje se u stupcu „TARIFNI KUPAC“ navode tvrtke koje se u stvari bave distribucijom i opskrbom i nekad su nazivane „distributerima“.

Usklađenjem s novim propisima, djelatnost koja se je nekad nazivala „distribucijom plina“ dijeli se u dvije djelatnosti; distribuciju plina i opskrbu plinom. Shodno tome poslovni subjekti ovih djelatnosti nazivaju se operator distribucijskog sustava i opskrbljivač prirodnim plinom. Ovisno o broju korisnika, nekadašnji distributeri dužni su samo knjigovodstveno razdvojiti ove djelatnosti ili ih osnovati kao posebne pravne osobe. Pojednostavljeno njihove funkcije su sljedeće:

- operator distribucijskog sustava

Operator distribucijskog sustava ili skraćeno ODS, vlasnik je ili korisnik distribucijskog sustava i nositelj koncesije za distribuciju prirodnog plina. ODS gradi i održava plinski sustav, gradi i održava priključke, nadzire izgradnju i održavanje instalacija prirodnog plina na svom distribucijskom području, upravlja distribucijskim sustavom, očitava plinomjere i dostavlja podatke očitavanja opskrbljivaču.

- opskrbljivač prirodnim plinom

Opskrbljivač plinom je u stvari trgovac plinom, koji se koristi prijenosnim kapacitetima distribucijskog sustava da bi krajnjem kupcu isporučio plin. Opskrbljivač, na osnovi očitavanja plinomjera, koja obavlja ODS, obračunava potrošnju i šalje račune kupcima.

Nasuprot tome prema definiciji koju daje Zakon o tržištu plina,

“- *tarifni kupac* je krajnji kupac koji se opskrbljuje plinom na regulirani način i po reguliranoj cijeni.”

U praksi je to sad samo kućanstvo, tarifna grupa TG1 i tarifni model TM1.

Vezano na temu skupa dajem osvrt na tretman projektiranja, nadzora ili općenito građenja, u posebnim propisima iz oblasti plinske djelatnosti.

1. Mrežna pravila plinskog distribucijskog sustava

Uvjeti za projektiranje, gradnju, pogon i održavanje distribucijskog sustava

Članak 8.

(1) Prilikom planiranja, projektiranja, gradnje, probnog pogona, pogona, početka i prestanka pogona, rekonstrukcije, održavanja i drugih zahvata na distribucijskom sustavu, moraju se primjenjivati odredbe posebnih zakona, propisa, normi i pravila struke kojima se uređuje projektiranje, gradnja, pogon i održavanje distribucijskog sustava.

(2) Radi standardizacije i tipizacije mjerila, cijevi, zapornih elemenata, materijala, načina izvedbe, geodetskih snimki, katodne zaštite i drugih elemenata distribucijskog sustava mogu se primjenjivati

interni tehnički akti koje donosi operator distribucijskog sustava (upute, uvjeti, pravila, preporuke i drugo), ako nisu u suprotnosti s odredbama posebnih zakona, propisa, normi i pravila struke.

(3) Interni tehnički akti operatora distribucijskog sustava moraju biti javno dostupni u pisanom ili elektroničkom obliku.

Nadzor i zaštita distribucijskog sustava

Članak 9.

Operator distribucijskog sustava radi vođenja, održavanja i razvoja sigurnog, pouzdanog i učinkovitog distribucijskog sustava ima dužnost nadzirati projektiranje, gradnju i održavanje distribucijskog sustava.

Članak 10.

(1) Operator distribucijskog sustava dužan je voditi katastar vodova distribucijskog sustava.

(2) Nakon završene gradnje izgrađeni dijelovi distribucijskog sustava moraju se geodetski snimiti i unijeti u katastar vodova distribucijskog sustava sukladno odredbama posebnih zakona, propisa, normi, pravila struke i internih tehničkih akata operatora distribucijskog sustava.

Članak 11.

(1) U slučaju da treća osoba treba izvoditi radove u zaštitnom pojasu distribucijskog sustava dužna je, radi osiguranja sigurnosti distribucijskog sustava, građevina, imovine, ljudi i životinja, zatražiti od operatora distribucijskog sustava suglasnost za izvođenje radova u zaštitnom pojasu distribucijskog sustava.

(2) Uz zahtjev za suglasnost za izvođenje radova iz stavka 1. ovoga članka, podnositelj zahtjeva dužan je priložiti tehničku dokumentaciju temeljem koje će se izvoditi radovi.

(3) Operator distribucijskog sustava dužan je podnositelju zahtjeva za suglasnost za izvođenje radova u zaštitnom pojasu distribucijskog sustava odgovoriti u roku od 15 dana od dana njegova primitka.

(4) Uvjeti za izvođenje radova u zaštitnom pojasu distribucijskog sustava određuju se sukladno odredbama posebnih zakona, propisa, normi, pravila struke i internih tehničkih akata operatora distribucijskog sustava koji uređuju tehničke uvjete gradnje, pogona i održavanja distribucijskog sustava.

(5) Tri dana prije početka izvođenja radova treća osoba kojoj je operator distribucijskog sustava izdao suglasnost za izvođenje radova iz stavka 1. ovog članka, dužna je obavijestiti operatera distribucijskog sustava o točnom vremenu početka radova i planu odvijanja radova.

(6) Zahvati u zaštitnom pojasu distribucijskog sustava provode se u skladu s uvjetima propisanim u suglasnosti za izvođenje radova u zaštitnom pojasu distribucijskog sustava.

(7) Širine zaštitnog pojasa distribucijskog sustava mjereno od osi plinovoda u obje strane iznose za:

- plinovode i priključke visokog tlaka – 3 m,
- plinovode i priključke srednjeg tlaka – 1 m i
- plinovode i priključke niskog tlaka – 1 m.

2. Opći uvjeti za opskrbu prirodnim plinom

Opći uvjeti komuniciraju s projektiranjem već pri ishođenju Energetskih uvjeta, koji definiraju način i mogućnost priključenja građevine na plinski sustav:

“Energetski uvjeti za priključenje na distribucijski ili transportni sustav

Članak 4.

(1) Energetske uvjete za priključenje na distribucijski ili transportni sustav (u daljnjem tekstu: energetski uvjeti) dužno je pribaviti nadležno upravno tijelo u postupku izdavanja lokacijske dozvole, rješenja o uvjetima građenja odnosno rješenja o izvedenom stanju.

(2) Energetskim uvjetima utvrđuje se mogućnost priključenja građevine na distribucijski ili transportni sustav, tehnički i ekonomski uvjeti priključenja te uvjeti korištenja distribucijskog ili transportnog sustava.

(3) Energetske uvjete izdaje operator distribucijskog sustava ili operator transportnog sustava.

(4) Za priključenje postojeće građevine na distribucijski ili transportni sustav, za koju se prema posebnom propisu ne izdaje lokacijska dozvola, rješenje o uvjetima građenja odnosno rješenje o izvedenom stanju, energetske uvjete izdaje operator distribucijskog sustava ili operator transportnog sustava na zahtjev investitora ili vlasnika građevine.

(5) Uz zahtjev za izdavanje energetskih uvjeta iz stavka 4. ovoga članka, prilaže se akt kojim je odobreno građenje i opis plinifikacije građevine.

(6) U slučaju povećanja priključnog kapaciteta, promjene na priključku, spajanja više obračunskih mjernih mjesta u jedno na istoj lokaciji odnosno dijeljenja jednog obračunskog mjernog mjesta na više na istoj lokaciji postojeće građevine priključene na distribucijski ili transportni sustav, za koje se prema posebnom propisu ne izdaje lokacijska dozvola, rješenje o uvjetima građenja odnosno rješenje o izvedenom stanju, vlasnik ili investitor građevine dužan je zatražiti od operatora distribucijskog sustava ili operatora transportnog sustava energetske uvjete.

(7) Uz zahtjev za izdavanje energetskih uvjeta iz stavka 6. ovoga članka prilaže se opis izmjena na plinskim instalacijama.

(8) Na temelju energetskih uvjeta ne može se priključiti građevina ili povećati priključni kapacitet.

(9) Operator distribucijskog sustava i operator transportnog sustava dužan je u pisanom ili elektroničkom obliku objaviti obrazac zahtjeva za izdavanje energetskih uvjeta.

Nadalje

Kontrola usklađenosti tehničke dokumentacije s energetskim uvjetima

Članak 8.

(1) Operator distribucijskog sustava ili operator transportnog sustava dužan je u postupku izdavanja građevinske dozvole provjeriti u tehničkoj dokumentaciji usklađenost primijenjenih rješenja s energetskim uvjetima.

(2) Na temelju obavljene provjere tehničke dokumentacije, operator distribucijskog sustava ili operator transportnog sustava dužan je izdati potvrdu o usklađenosti tehničke dokumentacije s energetskim uvjetima ili zatražiti usklađivanje s energetskim uvjetima.

Napomena: Mislim da se u stavku 1.ne radi samo o „građevinskoj dozvoli“, nego to vrijedi i za rješenje o uvjetima gradnje i sl.

Energetska suglasnost:

Energetska suglasnost za priključenje na distribucijski ili transportni sustav

Članak 10.

(1) Energetska suglasnost za priključenje na distribucijski ili transportni sustav (u daljnjem tekstu: energetska suglasnost) sadrži sve podatke kao i energetske uvjete te podatke o rješenju o uvjetima građenja, potvrdu glavnog projekta, rješenju o izvedenom stanju, potvrdu izvedenog stanja odnosno građevinskoj dozvoli.

(2) Zahtjev za izdavanje energetske suglasnosti podnosi investitor ili vlasnik građevine, a uz zahtjev je dužan priložiti rješenje o uvjetima građenja, potvrdu glavnog projekta, građevinsku dozvolu, rješenje o izvedenom stanju ili potvrdu izvedenog stanja.

(3) Vlasnik ili investitor postojeće građevine iz članka 4. stavaka 4. i 6. ovih Općih uvjeta uz zahtjev za izdavanje energetske suglasnosti prilaže glavni projekt koji sadrži strojarški projekt – projekt plinske instalacije građevine izrađen u skladu s posebnim zakonom.

(4) U slučaju iz stavka 3. ovoga članka glavni projekt koji sadrži strojarški projekt – projekt plinske instalacije građevine mora biti sastavni dio građevinske dozvole odnosno mora biti potvrđen od nadležnog tijela, a za zgrade čija građevinska (bruto) površina nije veća od 400 m² i građevine za obavljanje isključivo poljoprivrednih djelatnosti čija građevinska (bruto) površina nije veća od 600 m, glavni projekt je sastavni dio dokumentacije koju izvođač takve zgrade mora imati na gradilištu po posebnom zakonu.

(5) U slučaju iz stavka 4. ovoga članka, operator distribucijskog sustava ili operator transportnog sustava izdat će podnositelju zahtjeva energetska suglasnost ukoliko je glavni projekt koji sadrži strojarški projekt – projekt plinske instalacije građevine usklađen s energetske uvjetima.

(9) Operator distribucijskog sustava i operator transportnog sustava dužan je u pisanom ili elektroničkom obliku objaviti obrazac zahtjeva za izdavanje energetske suglasnosti.

Priključak na distribucijski sustav

Izgradnja priključka na distribucijski ili transportni sustav i povećanje priključnog kapaciteta

Članak 14.

(1) Priključak se gradi u skladu s energetske suglasnošću, Mrežnim pravilima plinskog distribucijskog sustava ili Mrežnim pravilima transportnog sustava, Pravilnika o naknadi za priključenje na plinski distribucijski ili transportni sustav i za povećanje priključnog kapaciteta (dalje: Pravilnik o naknadi za priključenje) i ugovorom o priključenju na transportni ili distribucijski sustav te sukladno odredbama Zakona o prostornom uređenju i gradnji i Pravilnika o jednostavnim građevinama i radovima.

(4) Priključak je sastavni dio distribucijskog ili transportnog sustava.

Članak 15.

Priključni kapacitet iz energetske suglasnosti neprenosiv je na drugu lokaciju.

Članak 16.

(2) Kod priključka gdje obračunsko mjerno mjesto nije smješteno uz glavni zapor, dio plinske instalacije od glavnog zapora građevine do obračunskog mjernog mjesta nije dio distribucijskog sustava.

Članak 18.

Korisnik sustava koji treba veći priključni kapacitet od odobrenog priključnog kapaciteta dužan je od operatora distribucijskog sustava ili operatora transportnog sustava zatražiti energetske uvjete za povećanje priključnog kapaciteta.

Priključenje na distribucijski ili transportni sustav

Članak 19.

(1) Operator distribucijskog sustava ili operator transportnog sustava dužan je na temelju energetske suglasnosti staviti u funkciju priključak građevine investitora ili vlasnika građevine na distribucijski ili transportni sustav s danom početka isporuke plina iz ugovora o opskrbi plinom ili ugovora o prodaji plina, a nakon što je investitor ili vlasnik građevine ispunio sve financijske i druge obveze prema ugovoru o priključenju, pribavio pisanu izjavu izvođača, koji ispunjava uvjete za izvođenje plinskih instalacija prema posebnom zakonu, o izvedenim radovima i o uvjetima održavanja plinske instalacije te sklopio ugovor o opskrbi plinom ili ugovor o prodaji plina.

(2) Operator distribucijskog sustava ili operator transportnog sustava dužan je privremeno priključiti građevinu investitora ili vlasnika građevine za potrebe ispitivanja plinskih uređaja i instalacija i probnog rada ako je probni rad predviđen glavnim projektom, a temeljem pisanog zahtjeva investitora i pisane izjave investitora, nadzornog inženjera i izvođača o preuzimanju odgovornosti tijekom privremenog priključenja.

Članak 20.

(1) Korisnik sustava priključen na distribucijski ili transportni sustav dužan je obavijestiti operatora distribucijskog sustava ili operatora transportnog sustava o svim promjenama na njegovim plinskim uređajima i instalacijama nastalim nakon ishoda energetske suglasnosti.

Članak 50.

(1) Korisnik sustava priključen na distribucijski ili transportni sustav odgovoran je za sigurnost, pogon i tehničku ispravnost svojih plinskih uređaja i instalacija.

Članak 59.

(1) Plinomjer treba biti ugrađen na vidljivo mjesto s mogućnošću nesmetanog pristupa ovlaštenim osobama za očitavanje mjernih podataka.

(2) Uvjeti za ugradnju plinomjera, druge mjerne opreme i opreme za regulaciju tlaka utvrđuju se u energetskim uvjetima.

3. Zakon o zapaljivim tekućinama i plinovima

Ovaj Zakon u svojim izmjenama iz NN 56/10, donio je novine za plinsku struku na polju periodičkih ispitivanja instalacija, no za projektiranje je interesantna izmjenjena odnosno proširena definicija plinske instalacije:

“– plinska instalacija je instalacija od glavnog zapora za zatvaranje na kraju priključka koji služi za prekid opskrbe plinom odnosno od spremnika plina do ispusta dimnih plinova, a sastoji se od plinskog cjevovoda s opremom, plinskih uređaja i trošila, uređaja ili otvora za opskrbu zrakom za izgaranje i odvod dimnih plinova.”

4. Komentar:

Gornji citati izbor su iz specijalnih zakona plinske djelatnosti, koji zadiru u projektiranje odnosno građenje.

S jedne strane htio sam skrenuti pozornost kolegama projektantima na posebne zahtjeve ovih propisa u odnosu na općenite akte kao što su Zakon o prostornom uređenju i gradnji i Zakon o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima ... i dr.

Detaljnije obrađene njihove obveze i prava kod suradnje s distributerima.

Ovdje mogu pronaći i naputke koje bi trebali uključiti u tekst svojih projekata kao upute ili podsjetnik na obvezu izvođačima ili vlasnicima / korisnicima instalacija.

Naročito skrećem pažnju na članak 50. Općih uvjeta koji bi trebalo u svakom projektu plinske instalacije jasno istaknuti, a koji utvrđuje odgovornost vlasnika za ispravnost njrgove instalacije i uređaja.

Iz gore navedenog slijedi da se kod projektiranja na određenom području svakako moraju uzeti u obzir i specifičnosti koje tu u okviru svojih zakonski ovlasti propisuje lokalni distributer.

To se odnosi jednako na projektiranje infrastrukture kao i na unutarnje instalacije.

Osobito je to važno u segmentu specifičnih projektnih i konstruktivnih rješenja koja su nastala temeljem iskustva u radu pojedinog ODS. Takve specifičnosti odraz su lokalnih uvjeta, navika korisnika u eksploataciji te omogućuju siguran i efikasan rad servisne i interventne službe, racionalnu nabavu opreme i sl..

Antun Oklopčić, dipl.ing.

Energo metan d.o.o.